`
ވޮލިއުމް: 53 އަދަދު: 73 ތާރީޚު: 7 ޝައްވާލް 1445 – 16 އޭޕްރީލް 2024 އަންގާރަ
ޤާނޫނު ނަންބަރު: 5/2024
އެންޓި - ޑިފެކްޝަން ޤާނޫނު
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް
• ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތައް ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކޮށްދިނުމަށް އެދި
ބޮޑުތަކުރުފާނުމަގު
ފޮނުއްވާނީ legalaffairs@po.gov.mv އަށެވެ.
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ
ފޯނު: 3336211
މޯބައިލް: 7242885
ވެބްސައިޓް: www.gazette.gov.mv

2024 އޭޕްރީލް 1 ވި ހޯމަ ދުވަހު ބޭއްވެވި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ
ދައުރުގެ 20 ވަނަ ޖަލްސާއިން ފާސްކުޅަ "އެންޓި-ޑިފެކްޝަން ބިލު" ޤާނޫނުއަސާސީގެ 92 ވަނަ
މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތީން، 2024 އޭޕްރީލް 16 (1445 ޝައްވާލް)7 ވި އަންގާރަ ދުވަހު
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަޞްދީޤު ކުރެއްވުމުން، މި ބިލު ޤާނޫނަކަށްވެ، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި މިއަދު
ޝާއިޢު ކުރެވިއްޖެއެވެ.

ވޮލިއުމް: 53 އަދަދު: 73 ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓް
ޤާނޫނު ނަންބަރު: 5/2024
އެންޓި - ޑިފެކްޝަން ޤާނޫނު
އެއްވަނަ ބާބު
ފެށުން
ތަޢާރުފާއި ނަން 1. (ހ) މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގަމުންދާ މަލްޓި-ޕާޓީ ސިސްޓަމްގެ ދަށުން،
ވަކި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ ޓިކެޓްގައި ވާދަކޮށްގެން ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހަށާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުޞޫލުން
ހިންގުމަށް ޤާއިމުކޮށްފައިވާ ސިޓީ ކައުންސިލްތަކަށާއި، އަތޮޅު
ކައުންސިލްތަކަށާއި، ރަށު ކައުންސިލްތަކަށާއި، އަންހެނުންގެ
ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީތަކަށް އިންތިޚާބުވުމަށްފަހު،
އެ އިންތިޚާބުވި ދައުރުގެ ތެރޭގައި، އިންތިޚާބުވި ޕާޓީގެ މެންބަރުކަމުން
އެ މީހަކު ވަކިކޮށްފިނަމަ، ނުވަތަ އަމިއްލައަށް ވަކިވެއްޖެނަމަ، ނުވަތަ
އެހެން ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރަކަށް ވެއްޖެނަމަ، ނުވަތަ އަމިއްލަ ގޮތުން
އިންތިޚާބުވެފައިވާ މެންބަރަކު އެ މީހަކު އިންތިޚާބުވި ދައުރުގެ ތެރޭގައި
ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރަކަށް ވެއްޖެނަމަ އެފަދަ މެންބަރެއްގެ
ގޮނޑިއާމެދު ޢަމަލުކުރާނޭ ގޮތް ކަނޑައެޅުމާއެކު، އެފަދައިން ގޮނޑި
ހުސްވާ ޙާލަތްތަކުގައި ބައި- އިލެކްޝަން ބޭއްވުމާގުޅޭ އުޞޫލުތަކާއި
އިޖުރާއަތުތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނަށް ކިޔާނީ، "އެންޓި- ޑިފެކްޝަން ޤާނޫނު" އެވެ.
ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތައް 2. އެންޓި-ޑިފެކްޝަން ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.
(ހ) ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ
ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުޞޫލުން ހިންގުމަށް ޤާއިމުކޮށްފައިވާ ސިޓީ
3

ވޮލިއުމް: 53 އަދަދު: 73 ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓް
ކައުންސިލްތަކަށާއި، އަތޮޅު ކައުންސިލްތަކަށާއި، ރަށު
ކައުންސިލްތަކަށާއި، އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ
ކޮމިޓީތަކަށް ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރާ މެންބަރުން އެ އިންތިޚާބުކުރެވޭ
ދައުރުގެ ތެރޭގައި އެ އިންތިޚާބުކުރި ސިޔާސީ ފިކުރުގައި ދެމިތިބޭ
ބައެއްކަން ކަށަވަރުކުރުމާއެކު، ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރާ
މަޤާމުތަކުގައި ތިބޭ މީހުންނަކީ ތަފާތު ސިޔާސީ އަދި މާލީ ނުފޫޒުން
އެއްކިބާވެފައިވާ އަދި، ޢާންމު ރައްޔިތުންގެ މެދުގައި އިތުބާރާއި
ޔަޤީންކަން ލިބިގެންވާ ބައެއްކަމަށް ހެދުން.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން މެންބަރެއްގެ ގޮނޑި ހުސްވާ ޙާލަތްތަކުގައި ގޮނޑި
ހުސްވި ދާއިރާއެއްގެ ބައި-އިލެކްޝަން ބޭއްވުމުގެ ބާރު އިލެކްޝަންސް
ކޮމިޝަނަށް ލިބިދިނުމާއެކު، ބައި-އިލެކްޝަން ބޭއްވުމުގައި
ޢަމަލުކުރާނެ އިޖުރާއަތުތައް ބަޔާންކުރުން.
(ނ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި މެންބަރުކަމުން
އިސްތިޢުފާ ދޭ ނުވަތަ ވަކިވާ މެންބަރުންނަށް ބައި-އިލެކްޝަންގައި
ބައިވެރިވުމުގެ ޙައްޤު ލިބިދިނުން.
ދެވަނަ ބާބު
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގޮނޑި ހުސްވާނެ ޙާލަތްތައް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 3. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އިންތިޚާބުވެފައިވާ މެންބަރަކަށް އަންނަނިވި
މެންބަރުކަމުން އިސްތިޢުފާ
ޙާލަތްތަކުންކުރެ ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ، ލަސްވެގެން 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ
ދޭންޖެހޭ ޙާލަތްތައް
ތެރޭގައި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އެކަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް
އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އެކަން ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހަށް އަންގާ ދުވަހުން ފެށިގެން، އެ މީހަކު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
މެންބަރުކަމުން އިސްތިޢުފާ ދޭންވާނެއެ ވެ.
(ހ) ވަކި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ ޓިކެޓްގައި ވާދަކޮށްގެން ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހަށް އިންތިޚާބުވުމަށްފަހު، އެ އިންތިޚާބުވި ދައުރުގެ ތެރޭގައި،
4

ވޮލިއުމް: 53 އަދަދު: 73 ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓް
އިންތިޚާބުވި ޕާޓީގެ މެންބަރުކަމުން އަމިއްލައަށް ވަކިވާން ހުށަހަޅައި،
އެކަން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގައި ދަފްތަރުވުން.
(ށ) ވަކި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ ޓިކެޓްގައި ވާދަކޮށްގެން ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހަށް އިންތިޚާބުވުމަށްފަހު، އެ އިންތިޚާބުވި ދައުރުގެ ތެރޭގައި،
އިންތިޚާބުވި ޕާޓީ ނޫން އެހެން ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރެއްގެ ގޮތުގައި
އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގައި ދަފްތަރުވުން.
(ނ) މެންބަރަކު އިންތިޚާބުވެފައިވަނީ ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރެއްގެ
ހައިސިއްޔަތުން ކަމަށްވެފައި، އެ މެންބަރަކު އިންތިޚާބުވި ދައުރުގެ
ތެރޭގައި އެ މެންބަރަކު އިންތިޚާބުވި ޕާޓީގެ މެންބަރުކަމުން ވަކިކުރަން
އެ ޕާޓީއަކުން ނިންމައިފިނަމަ، އެ ދުވަހަކުން ފެށިގެން 7 (ހަތެއް)
ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ޕާޓީގެ ނިންމުމާ ގުޅޭގޮތުން ކޯޓަށް މައްސަލަ
ހުށަހެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު އެ މެންބަރަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި،
އެ މެންބަރަކު ޕާޓީން ވަކިކޮށްފައިވަނީ ރަނގަޅަށްކަމަށް ކޯޓުން
ނިންމައިފިނަމަ އެ މެންބަރަކު އެ ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރުކަމުން
ވަކިވެފައިވާކަން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް
އެންގުން.
(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގައި މެންބަރަކު
ޕާޓީއަކުން ވަކިކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމާ ގުޅޭގޮތުން ކޯޓަށް
މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާނަމަ، އެ މެންބަރަކު އެ ސިޔާސީ ޕާޓީގެ
މެންބަރުކަމުން ވަކިވެފައިވާކަން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އެންގުން.
(ބ) އަމިއްލަ ގޮތުން އިންތިޚާބުވެފައިވާ މެންބަރަކު އެ މީހަކު އިންތިޚާބުވި
ދައުރުގެ ތެރޭގައި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރަކަށްވެއްޖެކަމަށް
އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އެންގުން.
5

ވޮލިއުމް: 53 އަދަދު: 73 ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓް
ތިންވަނަ ބާބު
ސިޓީ ކައުންސިލް، އަތޮޅު ކައުންސިލް، ރަށު ކައުންސިލް އަދި އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ
ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ގޮނޑި ހުސްވާނެ ޙާލަތްތައް
ސިޓީ ކައުންސިލް، އަތޮޅު 4. އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް، ސިޓީ
ކައުންސިލް، ރަށު ކައުންސިލް
ކައުންސިލް، އަތޮޅު ކައުންސިލް، ރަށު ކައުންސިލް ނުވަތަ އަންހެނުންގެ
އަދި އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއަށް
ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީއަށް އިންތިޚާބުވެފައިވާ މެންބަރަކަށް
މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީގެ
ބަ ސް އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުންކުރެ ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ، އެކަން
މެންރުންގެ ގޮނޑި ހު ވާނެ
ޙާލަތްތައް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީއަށް އަންގާ ދުވަހުން
ފެށިގެން، އެ މީހަކު އިންތިޚާބުވެފައިވާ މަޤާމަކުން އެ މީހަކު ވަކިވާނެއެވެ.
(ހ) ވަކި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ ޓިކެޓްގައި ވާދަކޮށްގެން އިންތިޚާބުވުމަށްފަހު،
އެ އިންތިޚާބުވި ދައުރުގެ ތެރޭގައި، އިންތިޚާބުވި ޕާޓީގެ މެންބަރުކަމުން
އަމިއްލައަށް ވަކިވާން ހުށަހަޅައި، އެކަން އިލެކްޝަންސް
ކޮމިޝަނުގައި ދަފްތަރުވުން.
(ށ) ވަކި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ ޓިކެޓްގައި ވާދަކޮށްގެން އިންތިޚާބުވުމަށްފަހު،
އެ އިންތިޚާބުވި ދައުރުގެ ތެރޭގައި، އިންތިޚާބުވި ޕާޓީ ނޫން އެހެން
ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރެއްގެ ގޮތުގައި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގައި
ދަފްތަރުވުން.
(ނ) އަމިއްލަ ގޮތުން އިންތިޚާބުވެފައިވާ މެންބަރަކު އެ މީހަކު އިންތިޚާބުވި
ދައުރުގެ ތެރޭގައި އެއްވެސް ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރަކަށްވުން.
ހަތަރުވަނަ ބާބު
ބައި - އިލެކްޝަން ބޭއްވުން
ބައި - އިލެކްޝަން ބޭއްވުން 5. މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބެއް މެދުވެރިވެގެން މެންބަރަކު އިންތިޚާބުވި
ދައުރުގެ ތެރޭގައި އެ މެންބަރަކު މެންބަރުކަމުން އިސްތިޢުފާ ދީފިނަމަ ނުވަތަ
ވަކިވެއްޖެނަމަ، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އަންނަނިވިގޮތަށް
ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.
6

ވޮލިއުމް: 53 އަދަދު: 73 ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓް
(ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުސްވީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގޮނޑިއެއްނަމަ،
ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2009)ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުގެ
ޤާނޫނު(އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/2008)އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ ޢާންމު
ޤާނޫނު(އާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އެ ދާއިރާގެ ބައި-އިލެކްޝަން،
އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ބޭއްވުން.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުސްވީ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ނުވަތަ އަތޮޅު
ކައުންސިލްގެ ނުވަތަ ރަށު ކައުންސިލްގެ ނުވަތަ އަންހެނުންގެ
ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީއެއްގެ ގޮނޑިއެއްނަމަ، ޤާނޫނު
ނަންބަރު 7/2010)ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ
އުޞޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު(އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2010
(ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބުގެ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު
11/2008 (އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ ޢާންމު ޤާނޫނު) އާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިން އެ ކައުންސިލްގެ ނުވަތަ ކޮމިޓީގެ ބައި- އިލެކްޝަން،
އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ބޭއްވުން.
ބައި - އިލެކްޝަ ން ގައި ވާދަކުރުމުގެ 6. މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތެއް ދިމާވެގެން ރައްޔިތުން
ޙައްޤު
އިންތިޚާބުކޮށްފައިވާ މެންބަރެއްގެ ގޮނޑި ހުސްވާ ޙާލަތުގައި، އެ މީހަކަށް
އެ ދާއިރާގައި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ބާއްވާ ބައި-އިލެކްޝަންގައި
ބައިވެރިވުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.
ފަސްވަނަ ބާބު
އެހެނިހެން ކަންކަން
ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުން 7. މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ޤާނޫނު ފާސްވެ، ތަޞްދީޤުކޮށް،
ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.
މާނަކުރުން 8. މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާ ހިނދަކު، އަންނަނިވި
ލަފްޒުތަކާއި ޢިބާރާތްތަކަށް ދީފައި އެވަނީ، އެ ލަފްޒުތަކާއި ޢިބާރާތްތަކަށް
ތިރީގައި ދީފައި އެވާ މާނަކުރުމެވެ.
7

ވޮލިއުމް: 53 އަދަދު: 73 ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓް
(ހ) "އިސްތިޢުފާ ދިނުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުންކުރެ ޙާލަތެއް މެދުވެރިވުމުގެ ސަބަބުން
މެންބަރުކަމުން އިސްތިޢުފާ ދިންކަން ބަޔާންކޮށް ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ސިޓީއަކުން އެކަން ހުށަހެޅުމަށެވެ.
(ށ) "ސިޔާސީ ޕާޓީ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2013
(ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށް
ހިންގާ ސިޔާސީ ޕާޓީ ނުވަތަ ޕާޓީތަކަށެވެ.
____
8